

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การผลิตและการแปรรูปอาหารปลาสวยงามเพื่อสร้างมูลค่าสูงจากไหมป่า

Production and processing of ornamental fish feed for increasing high value by using wild silkmoths

โดย

รศ. ประภาส ไฉลกพันธ์รัตน์ รศ. ดร.ศิริฉวี สิริมังครารัตน์ และ ผศ. อรุณีพงศ์ ศรีสถาพร

หนอนไหมป่าดั่งเช่นไหมอื้อร์เป็นหนอนไหมที่เลี้ยงง่ายเจริญเติบโตได้ดี และตัวหนอนระยะสุดท้ายมีขนาดใหญ่กว่าหนอนไหมบ้าน อีกทั้งเมื่อนำหนอนสดระยะต่างๆมาทดลองเลี้ยงปลาสวยงามหลายชนิด และปลาออกสภาวะเปรียบเทียบกับการเลี้ยงด้วยอาหารปลาสวยงามที่มีขายในท้องตลาด พบว่าปลาสวยงามแทบทุกชนิดชอบกินตัวหนอนไหมอื้อร์ และตัวหนอนไหมก็มีคุณค่าที่ทำให้ปลาออกสภาวะเจริญเติบโตได้ดี เช่นเดียวกับที่เลี้ยงด้วยอาหารปลาสวยงาม (ศิริฉวี และคณะ, 2544) แต่การใช้ตัวหนอนไหมอื้อร์สดเพื่อเลี้ยงปลาสวยงามยังคงมีปัญหาความไม่เหมาะสมที่จะให้ผู้เลี้ยงปลาสวยงามทุกๆไปนำมาใช้ เพราะหนอนสดต้องการการดูแลมากกว่าหนอนนก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการเก็บรักษา ประกอบกับหนอนไหมอื้อร์เป็นหนอนไหมที่มีขนาดตัวค่อนข้างใหญ่เมื่อโตเต็มที่ ทำให้ปลาสวยงามซึ่งมีขนาดตัวเล็กไม่สามารถกินได้

ดังนั้นการที่จะนำหนอนไหมป่าคือ ไหมอื้อร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่นๆนอกเหนือจากการผลิตเส้นไหมแล้ว ก็น่าจะนำเอาคุณสมบัติของหนอนไหมอื้อร์จากการเป็นหนอนไหมที่มีตัวขนาดใหญ่และเป็นหนอนไหมที่เลี้ยงได้ง่ายโตเร็ว มีโปรตีนสูง นอกจากนั้นดักแด่แห้งหรือสุกแล้ว จะมีน้ำมันถึง 50% (Jolly et al., 1981) อีกทั้งไหมอื้อร์ที่เพาะเลี้ยงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ยังพบว่าโปรตีนสูงกว่าไหมบ้าน (ศิริฉวี และคณะ, 2547) ประกอบกับยังมีไหมป่าอีกหลายชนิดที่สำคัญและมีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ที่มีรายงานในประเทศไทย อาทิ ไหมกระท้อน (*Attacus atlas*), ไหมอะโวกาโด (*Cricula trifenestrata*) และไหมทาสาร์ (*Antheraea* spp.) เป็นต้น แต่ยังไม่ได้รับความสนใจนำมาศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงน่าสนใจนำไหมอื้อร์และ/หรือไหมป่าดังกล่าวมาทำการแปรรูปเพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์เป็นอาหารสัตว์น้ำที่มีคุณค่าต่อไป ซึ่งสัตว์น้ำที่มีคุณค่าที่กำลังได้รับความสนใจและเป็นสัตว์น้ำที่ทำเงินรายได้เข้าประเทศปีละหลายร้อยล้านบาทได้แก่ ปลาสวยงาม

ยุพินท์ (2548) รายงานว่ากรมประมงได้จัดสัมมนา เรื่อง "ตลาดส่งออกปลาสวยงาม 2001" โดยมี ดร.ไมตรี ดวงสวัสดิ์ รองอธิบดีกรมประมงเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา ได้ชี้แจงว่า"ตลาดปลาสวยงามยังมีคู่แข่งทำอย่างไรจะเจาะตลาดได้ก็คือการผลิตให้ได้ตรงตามความต้องการของตลาด ทั้งปริมาณ คุณภาพ สุขอนามัย ก็จะทำให้การส่งออกมั่นคงและมีความก้าวหน้า เกษตรกรไทยมีความสามารถด้านการเพาะเลี้ยง แต่ยังมีขาดประสบการณ์ ด้านการค้าขาย ซึ่งทางรัฐบาลและกรมประมงพยายามผลักดันให้ธุรกิจปลาสวยงามก้าวไปสู่ตลาดโลกได้ ขอให้มีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งยังสามารถสร้างพลังการ

ผลิต การประกันคุณภาพความร่วมมือและการสนับสนุนจะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นผู้นำส่งออกปลา
สวยงามในภูมิภาคเอเชียต่อไป" ซึ่งจากการทดลองเลี้ยงกุ้งก้ามกรามด้วยอาหารที่มีดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่ง
โปรตีนในอาหาร พบว่าสามารถใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนแทนปลาป่นได้ดีถึง 20 เปอร์เซ็นต์
(ประภาส ศิวาลัย และอรุณีพงศ์, 2550) จึงควรดำเนินการศึกษาการใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนใน
อาหารปลาสวยงามเพื่อเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดการพัฒนาและความจำเป็นในการผลิตหนอนใหม่อีรีเข้าสู่
ระบบอุตสาหกรรมได้อย่างมากที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนในอาหารปลาสวยงาม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของปลาทอง ปลาหมอสี และ
ปลาออกสการ์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารผสมดักแด้ใหม่อีรีระดับต่างๆ
3. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ดักแด้ใหม่อีรีที่เหมาะสมกับการเลี้ยงปลาสวยงาม

วิธีการศึกษา

การศึกษากการเจริญเติบโตของปลาทอง ปลาหมอสี และปลาออกสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีระดับ
โปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100
เปอร์เซ็นต์ วางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Complete Randomized Design; CRD) โดยปลาแต่ละ
ชนิดจัดการทดลองเป็น 5 ชุดการทดลองๆ ละ 3 ซ้ำ คือ

- ชุดการทดลองที่ 1 สูตรอาหารที่ใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 เปอร์เซ็นต์
- ชุดการทดลองที่ 2 สูตรอาหารที่ใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 25 เปอร์เซ็นต์
- ชุดการทดลองที่ 3 สูตรอาหารที่ใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 50 เปอร์เซ็นต์
- ชุดการทดลองที่ 4 สูตรอาหารที่ใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 75 เปอร์เซ็นต์
- ชุดการทดลองที่ 5 สูตรอาหารที่ใช้ดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 100 เปอร์เซ็นต์

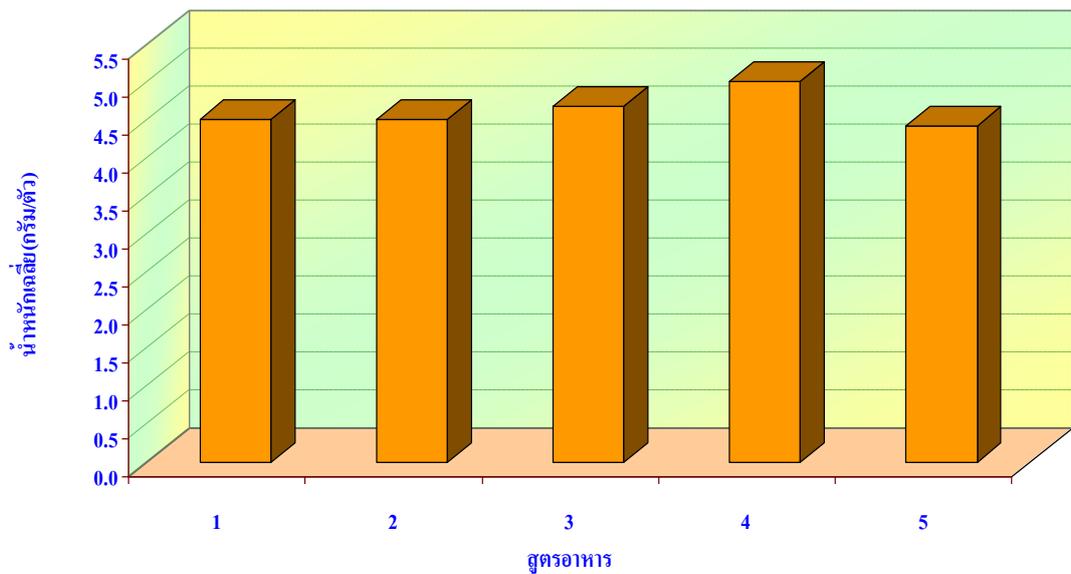
ผลการศึกษา

1 ปลาทอง ผลการเจริญเติบโต เมื่อสิ้นสุดการทดลอง (40 วัน) พบว่าปลาทองที่เลี้ยงด้วย
อาหารที่มีระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 75
เปอร์เซ็นต์ มีการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักดีที่สุด คือมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 4.8017 ± 0.3213 กรัม/ตัว
รองลงมาได้แก่ปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 50 0
25 และ 100 เปอร์เซ็นต์ คือมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 4.4662 ± 0.7782 4.2928 ± 0.5237 $4.2906 \pm$
 0.1570 และ 4.2746 ± 0.5327 กรัม/ตัว ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าระดับของดักแด้ใหม่อีรี
ที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในอาหาร มีผลต่อการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยของปลาทองที่
เลี้ยงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.01$)

ตารางที่ 1 ผลการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเฉลี่ย (กรัม/ตัว) ของปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้หม้อรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 40 วัน

อาหาร	ระยะเวลาในการทดลอง (วัน)				
	เริ่มต้นการทดลอง	10	20	30	40
สูตรที่ 1	0.7510	2.3687±0.3780 ^a	2.9440±0.6525 ^a	3.9122±0.5237 ^a	5.0438±0.5237 ^a
สูตรที่ 2	0.7510	2.5667±0.2371 ^a	3.2627±0.5200 ^a	3.9100±0.1570 ^a	5.0416±0.1570 ^a
สูตรที่ 3	0.7510	2.6520±0.4804 ^a	3.1333±1.1065 ^a	4.0856±0.9056 ^a	5.2172±0.7782 ^a
สูตรที่ 4	0.7510	2.6127±0.3527 ^a	2.9767±0.7651 ^a	4.4211±0.3404 ^a	5.5527±0.3213 ^a
สูตรที่ 5	0.7510	2.2973±0.0550 ^a	2.8920±0.3166 ^a	3.8222±0.8355 ^a	5.0256±0.5327 ^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษร^{a b c} ในแนวตั้งถ้าแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 1 การเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเฉลี่ย (กรัม/ตัว) ของปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้หม้อรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เมื่อสิ้นสุดการทดลองที่เวลา 40 วัน

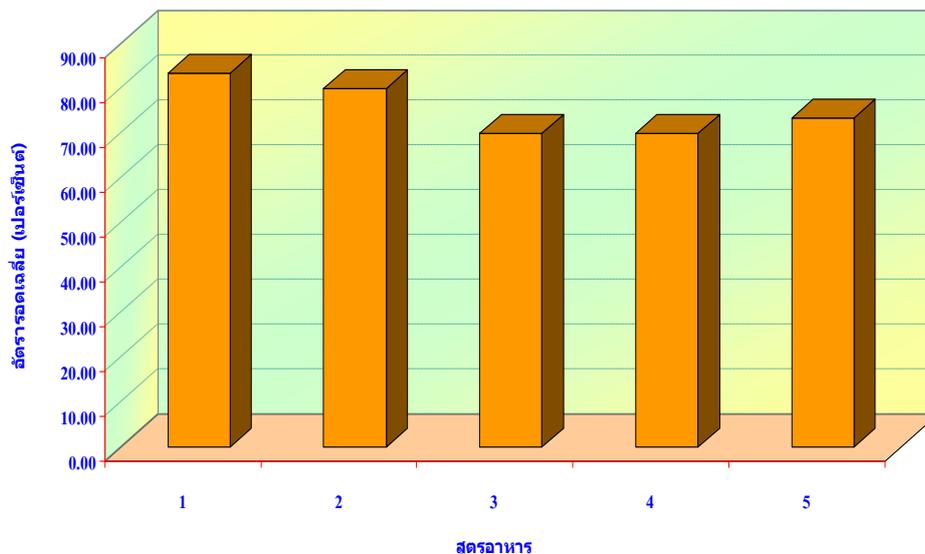
ผลทางด้านอัตราการรอด

จากการนับจำนวนของปลาทองที่เหลือทั้งหมดในแต่ละบ่อเมื่อสิ้นสุดการทดลอง (40 วัน) พบว่า ปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ไหมอีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นใน ระดับ 0 เปอร์เซ็นต์ มีอัตราการรอดดีที่สุด คือมีอัตราการรอดเฉลี่ยเท่ากับ 83.33 ± 15.28 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ได้แก่ปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีดักแด้ไหมอีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 25 100 50 และ 75 เปอร์เซ็นต์ คือมีอัตราการรอดเฉลี่ยเท่ากับ 80.00 ± 10.00 73.33 ± 5.77 70.00 ± 0.00 และ 70.00 ± 0.00 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าระดับของดักแด้ไหมอีรีที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีน ทดแทนปลาป่นในอาหาร มีผลต่ออัตราการรอดเฉลี่ยของปลาทองที่เลี้ยงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.01$)

ตารางที่ 2 อัตราการรอดเฉลี่ยของปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ไหมอีรีเป็น แหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 40 วัน

อาหาร	ซ้ำที่			เฉลี่ย
	1	2	3	
สูตรที่ 1	70.00	100.00	80.00	83.33 ± 15.28^a
สูตรที่ 2	80.00	70.00	90.00	80.00 ± 10.00^a
สูตรที่ 3	70.00	70.00	70.00	70.00 ± 0.00^a
สูตรที่ 4	70.00	70.00	70.00	70.00 ± 0.00^a
สูตรที่ 5	70.00	70.00	80.00	73.33 ± 5.77^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษร ^{a b c} ในแนวตั้งถ้าแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

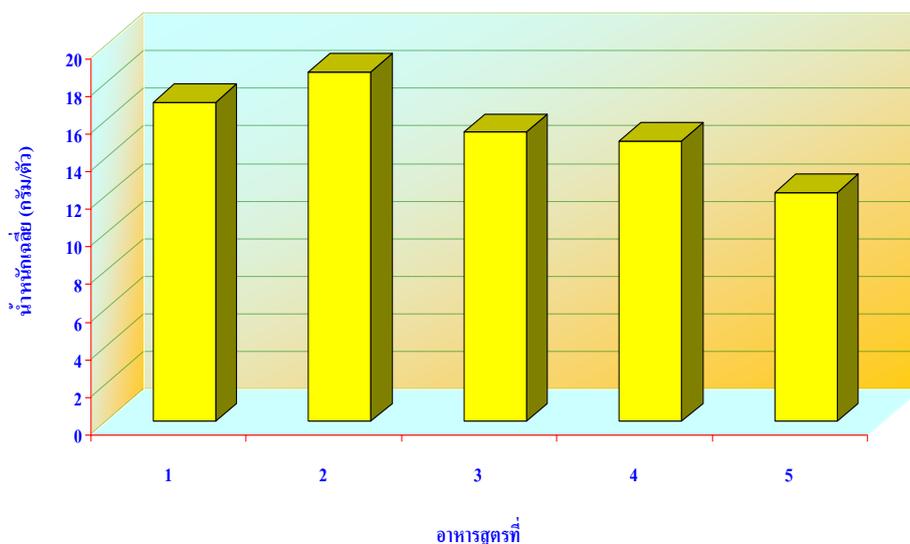
ภาพที่ 2 อัตราการรอดเฉลี่ยของปลาทองที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ไหมอีรีเป็น แหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 40 วัน

2 ปลาหมอสี่ ผลการเจริญเติบโต เมื่อสิ้นสุดการทดลอง (100 วัน) พบว่าปลาหมอสี่ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 25 เปอร์เซ็นต์ มีการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักที่ดีที่สุด คือมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 17.6833 ± 2.8406 กรัม/ตัว รองลงมาได้แก่ปลาหมอสี่ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ คือมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 16.0700 ± 1.8720 14.4833 ± 4.5428 14.0200 ± 2.5545 และ 11.2800 ± 1.9942 กรัม/ตัว ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าระดับของดักแด้ใหม่อริที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในอาหาร มีผลต่อการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยของปลาหมอสี่ที่เลี้ยงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.01$)

ตารางที่ 3 ผลการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเฉลี่ย (กรัม / ตัว) ของปลาหมอสี่ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 100 วัน

อาหาร	ระยะเวลาในการทดลอง (วัน)					
	เริ่มต้นการทดลอง	20	40	60	80	100
สูตรที่ 1	0.90	1.5780 ± 0.1058^a	2.4133 ± 0.3516^a	3.4907 ± 0.2657^a	7.1127 ± 0.3950^a	16.9700 ± 1.8720^a
สูตรที่ 2	0.90	1.7860 ± 0.1193^a	2.9395 ± 0.1955^a	4.1127 ± 0.5819^a	7.9093 ± 1.5256^a	18.5833 ± 2.8406^a
สูตรที่ 3	0.90	1.7547 ± 0.1150^a	2.9013 ± 0.4903^a	4.2753 ± 0.8794^a	7.9453 ± 2.2458^a	15.3833 ± 4.5428^a
สูตรที่ 4	0.90	1.7033 ± 0.1626^a	2.7480 ± 0.3869^a	4.0260 ± 0.7143^a	7.7427 ± 1.4579^a	14.9200 ± 2.5545^a
สูตรที่ 5	0.90	1.4907 ± 0.1562^a	2.1060 ± 0.2042^a	2.9313 ± 0.2013^a	5.6007 ± 0.1550^a	12.1800 ± 1.9942^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษร ^{a b c} ในแนวตั้งถ้าแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 3 การเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเฉลี่ย (กรัม / ตัว) ของปลาหมอสี่ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เมื่อสิ้นสุดการทดลองที่เวลา 100 วัน

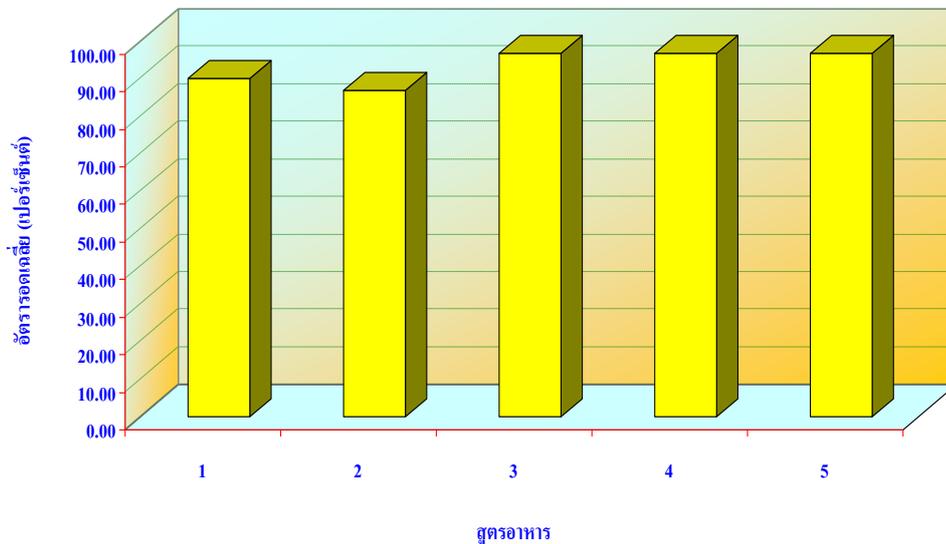
ผลทางด้านอัตราการรอด

จากการนับจำนวนของปลาหมอสีที่เหลือทั้งหมดในแต่ละบ่อเมื่อสิ้นสุดการทดลอง (100 วัน) พบว่า ปลาหมอสีที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นใน ระดับ 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ มีอัตราการรอดที่ดีที่สุด คือมีอัตราการรอดเฉลี่ยเท่ากับ 96.67 ± 5.77 เปอร์เซ็นต์ เท่ากัน รองลงมาได้แก่ปลาหมอสีที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีดักแด้ใหม่อีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นใน ระดับ 0 และ 25 เปอร์เซ็นต์ คือมีอัตราการรอดเฉลี่ยเท่ากับ 90.00 ± 17.32 และ 86.67 ± 11.55 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าระดับของดักแด้ใหม่อีรีที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นใน อาหาร มีผลต่ออัตราการรอดเฉลี่ยของปลาหมอสีที่เลี้ยงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.01$)

ตารางที่ 4 อัตราการรอดเฉลี่ยของปลาหมอสีที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อีรีเป็น แหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 100 วัน

อาหาร	ซ้ำที่			เฉลี่ย
	1	2	3	
สูตรที่ 1	70.00	100.00	100.00	90.00 ± 17.32^a
สูตรที่ 2	100.00	80.00	80.00	86.67 ± 11.55^a
สูตรที่ 3	100.00	100.00	90.00	96.67 ± 5.77^a
สูตรที่ 4	100.00	90.00	100.00	96.67 ± 5.77^a
สูตรที่ 5	100.00	90.00	100.00	96.67 ± 5.77^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษร ^{a b c} ในแนวตั้งถ้าแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

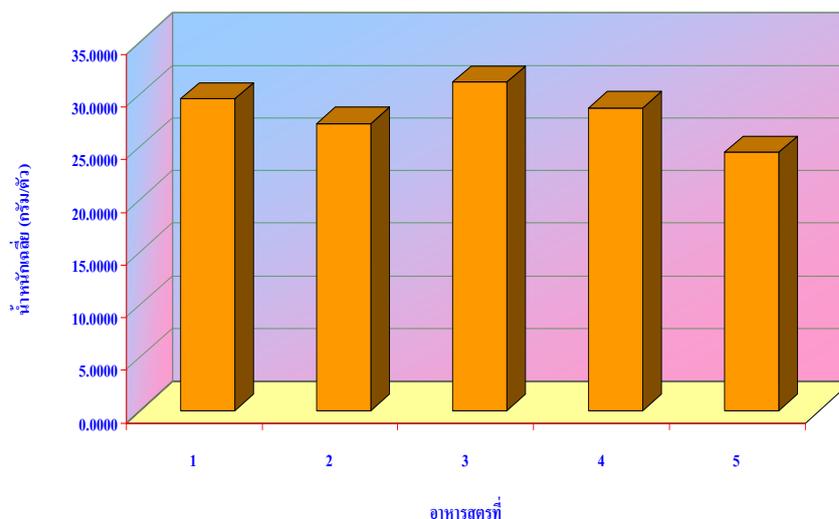
ภาพที่ 4 อัตราการรอดเฉลี่ยของปลาหมอสีที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อีรีเป็น แหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 100 วัน

3 ปลาออสการ์ ผลการเจริญเติบโต เมื่อสิ้นสุดการทดลอง (100 วัน) พบว่าปลาออสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 50 เปอร์เซ็นต์ มีการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักดีที่สุด คือมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 28.5783 ± 3.3894 กรัม/ตัว รองลงมาได้แก่ปลาออสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 75 25 และ 100 เปอร์เซ็นต์ คือมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 26.9983 ± 5.9069 26.1150 ± 3.0875 24.6750 ± 3.6172 และ 21.9067 ± 2.0598 กรัม/ตัว ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าระดับของดักแด้ใหม่อริที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในอาหาร มีผลต่อการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยของปลาออสการ์ที่เลี้ยงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.01$)

ตารางที่ 5 ผลการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเฉลี่ย (กรัม/ตัว) ของปลาออสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 100 วัน

อาหาร	ระยะเวลาในการทดลอง (วัน)					
	เริ่มต้นการทดลอง	20	40	60	80	100
สูตรที่ 1	2.61	5.3889±0.9434 ^a	7.3861±1.5724 ^a	8.79±2.1168 ^a	15.3233±3.4776 ^a	29.6083±5.9069 ^a
สูตรที่ 2	2.61	4.4156±0.5519 ^a	6.2089±0.6400 ^a	7.6778±0.6823 ^a	14.3144±0.3530 ^a	27.2850±3.6172 ^a
สูตรที่ 3	2.61	4.8567±0.2001 ^a	6.6378±0.4952 ^a	8.0956±0.5299 ^a	15.7222±1.7934 ^a	31.1883±3.3894 ^a
สูตรที่ 4	2.61	4.4022±0.4005 ^a	6.3267±0.3572 ^a	6.895±0.4539 ^a	14.3244±1.7021 ^a	28.7250±3.0875 ^a
สูตรที่ 5	2.61	4.0356±0.0923 ^a	5.3078±0.1379 ^a	6.1056±0.3055 ^a	13.0611±0.3911 ^a	24.5167±2.0598 ^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษร ^{a b c} ในแนวตั้งถ้าแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 5 การเจริญเติบโตด้านน้ำหนักเฉลี่ย (กรัม/ตัว) ของปลาออสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ใหม่อริเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เมื่อสิ้นสุดการทดลองที่เวลา 100 วัน

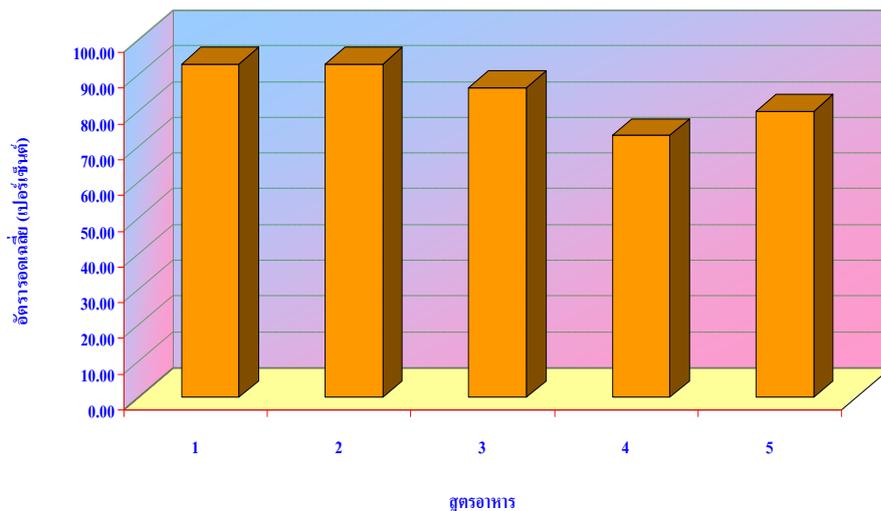
ผลทางด้านอัตราการรอด

จากการนับจำนวนของปลาออกสการ์ที่เหลือทั้งหมดในแต่ละบ่อเมื่อสิ้นสุดการทดลอง (100 วัน) พบว่าปลาออกสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ไหมอีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 และ 25 เปอร์เซ็นต์ มีอัตราการรอดดีที่สุด คือมีอัตราการรอดเฉลี่ยเท่ากับ 93.33 ± 11.55 เปอร์เซ็นต์ เท่ากัน รองลงมาได้แก่ปลาออกสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีดักแด้ไหมอีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 50 100 และ 75 เปอร์เซ็นต์ คือมีอัตราการรอดเฉลี่ยเท่ากับ 86.67 ± 11.55 80.00 ± 20.00 และ 73.33 ± 11.55 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าระดับของดักแด้ไหมอีรีที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในอาหาร มีผลต่ออัตราการรอดเฉลี่ยของปลาออกสการ์ที่เลี้ยงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.01$)

ตารางที่ 6 อัตราการรอดเฉลี่ยของปลาออกสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 35 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ไหมอีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 100 วัน

อาหาร	ซ้ำที่			เฉลี่ย
	1	2	3	
สูตรที่ 1	100.00	80.00	100.00	93.33 ± 11.55^a
สูตรที่ 2	100.00	80.00	100.00	93.33 ± 11.55^a
สูตรที่ 3	100.00	80.00	80.00	86.67 ± 11.55^a
สูตรที่ 4	80.00	80.00	60.00	73.33 ± 11.55^a
สูตรที่ 5	60.00	100.00	80.00	80.00 ± 20.00^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษร ^{a b c} ในแนวตั้งถ้าแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 6 อัตราการรอดเฉลี่ยของปลาออกสการ์ที่เลี้ยงด้วยอาหารระดับโปรตีน 36 เปอร์เซ็นต์ มีดักแด้ไหมอีรีเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในระดับ 0 25 50 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 100 วัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษากาการใช้ดักแด่ใหม่อีรีที่อาจมีผลต่อสีสันของปลาสวยงาม เพราะดักแด่ใหม่อีรีมีไคตินในปริมาณมากอาจทำให้สีสันของปลาสวยงามสดเข้มมากกว่าปกติได้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการเลี้ยงปลาสวยงาม

2. ปัจจุบันมีการเพาะเลี้ยงหนอนแมลงวันจากมูลสุกร ซึ่งสามารถทำได้ในปริมาณมาก ราคาค่อนข้างถูก และนิยมนำตัวหนอนแมลงวันนี้ไปเลี้ยงเพื่อขุนปลาสวยงามหลายชนิด โดยเฉพาะปลาทองและปลาหมอสี จึงควรทำการศึกษาการใช้ดักแด่หนอนแมลงวันเป็นแหล่งโปรตีนทดแทนปลาป่นในอาหารปลา ไม่ว่าจะเป็นปลาเศรษฐกิจหรือปลาสวยงาม จะช่วยลดต้นทุนการผลิตอาหารปลาได้ค่อนข้างมาก และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เลี้ยงหมูด้วย